GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 228 — *Sâmbătă, 17 (29) Octomvre.* — 1887.

Braşovŭ, 16 Octomvre 1887.

La marele banchetŭ, ce s'a arangiatŭ în Turinŭ în onórea ministrului-preşedinte italianŭ Crispi, acesta a rostitŭ discursulŭ, care era aşteptatŭ cu mare încordare nu numai în Italia, ci şi afară de Italia.

Enunciaţiunea lui Crispi se aştepta cu nerăbdare, pentru că lumea vrea sĕ afle din gura lui ce s'a făcutŭ la Friedrichsruhe. Scimŭ că întrevorbirilorŭ ministrului italianŭ cu principele de Bismarck li s'au datŭ de cătră pressa europénă, şi mai alesŭ de cătră cea germană, mare importanţă. S'a susţinutŭ între altele că Italia a încheiatŭ strînsă alianţă cu Germania pentru tóte eventualităţile şi se lăţise părerea, că acéstă alianţă ar fi îndreptată în contra Franciei şi a Rusiei.

Crispi vine acum şi se pronunţă cu cea mai mare hotărîre şi franchet asupra negociărilorŭ sale cu principele de Bismarck, dér numai în genere, fără de a destăinuĭ ceva din amĕnuntele acestorŭ negociărĭ. Alianţa Italiei cu Germania, ḍice elŭ, nu este îndreptată în contra niciĭ uneia dintre puterĭ şi mai puţinŭ în contra Franciei faţă cu care a fostŭ întotdéuna lealŭ, căcĭ Francia e destinată a împărtăşi cu Italia aceeaşĭ sórte în bine şi în rĕu. Scopulŭ alianţei este numai şi numai susţinerea păcii, şi décă la Friedrichsruhe s'a făcutŭ vre-o conjuraţiune, acésta n'a fostŭ decâtŭ o conjuratiune în favórea păcii.

„Amŭ făcutŭ Europei unŭ mare serviciu!“ Cu aceste cuvinte, ce s'au rostitŭ la despărţire în Friedrichsruhe, caracteriséză Crispi scopulŭ alianţei ce a încheiat'o elŭ cu cancelarulŭ germanŭ.

Iată pe scurtŭ cuprinsulŭ acelei părţĭ din vorbirea ministrului-preşedinte italianŭ, care se ocupă cu afacerile esteriore ale regatului:

„Spre a puté sĕvîrşi reformele din lăuntru pacea înlăuntru şi în afară este o condiţiă neapĕratŭ de lipsă. In ce privesce cea dintâiu n'avemŭ a ne teme de nimicŭ, poporulŭ italianŭ fiindŭ din cele mai înţelepte şi liniştite. Ce privesce însĕ pacea internaţională, guvernulŭ îşĭ dă silinţa de a-o susţiné şi a-o întări. Italia este în relaţiunĭ amicabile cu tóte puterile, deşi cu unele dintr'ênsele susţine raporturĭ mai intime. Aliată pe continentŭ cu puterile centrale şi pe mare lucrândŭ în înţelegere cu Anglia, Italia cu tóte acestea nu şi-a alesŭ unŭ scopŭ prin care s'ar puté simţi ameninţate celelate state.“

„Călĕtoria mea din urmă la Friedrichsruhe a produsŭ o mare mişcare în opiniunea publică a Franciei, din nefericire însĕ acéstă mişcare n'a sguduitŭ încrederea guvernului francesŭ, care cunósce lealitatea intenţiunilorŭ mele. Sistemulŭ nostru de alianţă are prin urmare de ţintă apĕrarea ear nu atacarea, ordinea ér nu turburarea; acestŭ sistemŭ este favorabilŭ pentru Italia şi pentru interesele generale. Italia nu este în Europa singurulŭ statŭ care doresce susţinerea păcii.“

Crispi amintesce după aceea că Germania urmăresce acelaşĭ scopŭ şi-lŭ înfăţişéză pe Bismarck ca pe unulŭ, care dela începutŭ a fostŭ amiculŭ Italiei. Deja de multŭ ideile şi sentimentele luĭ suntŭ în consonanţă cu ale lui Bismarck; astăḍĭ însĕ acéstă conglăsuire a devenitŭ şi mai puternică.

S'a ḍisŭ — adause Crispi — că în Friedrichsruhe dênsulŭ ar fi conspiratŭ cu cancelarulŭ germanŭ; acésta este adevĕratŭ, numai că conspiraţiunea s'a făcutŭ pentru pace, şi tuturorŭ acelora, carĭ voescŭ pacea le este permisŭ a lua parte la acéstă conspiraţiă. Din tóte cuvintele memorabile, câte i s'au adresatŭ îi permite discreţiunea, ḍice Crispi, de a aminti numai cele ce s'au vorbitŭ în momentulŭ plecăriĭ sale. Acestea suntŭ: *„Am adusŭ Europei unŭ serviciu!*

Italia, ḍice Crispi mai departe, vré pacea, pretinde însĕ totdéuna şi dreptatea. Acésta esplică actuala politică a Italiei în favórea autonomiei statelorŭ şi a naţionalităţilorŭ balcanice, carĭ nu vorŭ uita nicĭodată sprijinulŭ ce li'lŭ dă Italia. Spre a înmulţi legăturile de pace, Italia stăruesce pentru reînoirea tractatelorŭ de comerciu cu Austro-Ungaria şi Francia şi speră că nu-i va fi greu de a reînoi pe amêndouĕ. Deórece însĕ Italia voesce o pace cu onóre, ea se pregătesce de a rĕsbuna în Africa pe morţii dela Dogali. Nu voimŭ, ḍice Crispi, nicĭ aventurĭ, nicĭ rĕsboiu de cucerire, voimŭ numai ca între colonia nóstră şi între Abisinia sĕ se stabiléscă linia de demarcaţiune necesară pentru siguranţa nóstră; décă se va întêmpla acésta, Italia va deschide bucurosŭ fruntariile sale mărfurilorŭ abisiniene.

Crispi încheiă discursulŭ sĕu c'unŭ apelŭ căldurosŭ la patriă şi la Rege.

Din aceste declaraţiunĭ ale şefului guvernului italianŭ resultă, că dênsulŭ nu a luatŭ la Friedrichsruhe angajamente nicĭ faţă cu Francia, nicĭ în cestiunea bulgară. Politica orientală a Italiei nu va fi îndreptată — asigură Crispi — nicĭodată în contra autonomiei naţionalităţilorŭ din Balcanĭ.

Crispi s'a mai ocupatŭ în discursulŭ sĕu şi de afacerile interióre ale Italiei, dér asupra acestora s'a pronunţatŭ cu multă reservă. Numai în ceea ce privesce relaţiunile cu Vaticanulŭ a protestatŭ categoricŭ în contra însinuării, că dênsulŭ ar puté sĕ sufere ca vr'una din puterĭ sĕ se amestece în aceste relaţiunĭ. Dér la partea acésta a discursului lui Crispi vomŭ mai revenĭ.

Pentru acuma mai observămŭ numai, că după ce Crispi a vorbitŭ aşa de multŭ de pace şi de asigurarea ei, a terminatŭ discursulŭ sĕu cu-o declarare de rĕsboiu la adresa Abisinienienilorŭ ḍicêndŭ că „Italia se pregătesce a rĕsbuna pe morţii de la Dogali“

Nu cumva acéstă apostrofă cătră Abisinia sĕ fiă ominósă şi pentru pacea europénă!

De sub Meseşulŭ Ardealului, (Sĕlagiu) Octomvre 1887.

›Principiis obsta....‹

III.

Kulturegyletulŭ cu scóla sa comunală din Buciumĭ pân' acum, harŭ bravului poporŭ şi conducĕtorilorŭ sĕĭ, nu prosperéză de feliu, aşa câtŭ din satŭ nicĭ unŭ Românŭ nu este în acéstă reuniune; totŭ ce e suntŭ vre-o 2 din Rĕsloltŭ şi vre'o 2 din Agrişiu. Ce sĕ fiă óre causa? Au doră în satele astea sĕ nu fiă scolĭ române confesionale? — Din acestŭ incidentŭ inspectorele de scóle Kerekes Jósef nu se ruşină a ameninţa comuna, că de acum înainte şi Românii greco-cat. vorŭ plăti pe séma scólei comunale arunculŭ de 5% după darea directă, deşi în Buciumĭ se află scólă bună cu 2 classe. — Bunŭ e Dumneḍeu, însĕ şi poporulŭ basându-se pe lege va stărui ca acelŭ aruncŭ sĕ lŭ folosésca scóla sa, căcĭ la asta are totŭ dreptulŭ.

Mai rĕu stămŭ cu Trăsnea (Ordögkut), altă comună mare curatŭ românéscă de ritulŭ gr. or. Aicĭ Kulturegyletulŭ a pusŭ temeiulŭ parochielorŭ maghiare, carĭ se vorŭ înfiinţa de acum înainte prin „remaghiarisare“ şi şi-a instituitŭ unŭ preotŭ bine dotatŭ, care apoi sĕ-i conducă pe cei neofiţĭ. — Aşadéră astă parochiă română gr. or. are pusă sula în cóste şi prin asta totŭ Submeseşulŭ e luatŭ sub epitropia Kulturegyletului. Atâta nu-i destulŭ; ca biciulŭ sĕ aibă şi pléznă au deschisŭ şi o scólă de băieţĭ froebeliană, deşi Maghiarĭ în comună nu'sŭ nicĭ 3, éră copii maghiarĭ nicĭ sub totŭ Meseşulŭ nu'sŭ 5. — Poporulŭ comunei din instinctŭ naturalŭ se feresce de ea. — Dér e baiu, că preotulŭ loculuĭ Irodion Labó, de altcum pân'acum cunoscutŭ ca Românŭ bunişorŭ, nu'şĭ pricepe, orĭ nu vré sĕ-şĭ pricépă chiemarea. — Acéstă scólă neconfesională, în care numai pruncĭ românĭ potŭ sĕ umble, e o bubă deschisă pe corpulŭ satului, care décă nu se va lecui de cu bunŭ timpŭ, póte sĕ înveninéze totŭ trupulŭ. Déră nicĭ de folosŭ nu ne póte fi, pentru-că băiatulŭ românŭ de 3—4 anĭ în acea scólă nicĭ românesce nu aude, nicĭ ceva bine despre naţiunea sa; ci chiar din contră, aceea e menită a face pe băieţĭ sĕ-şĭ uite de sine şi de mama sa naţiune. Decĭ acolo sufletulŭ unui băiatŭ de Românŭ numai înveninа se póte, déră a se cristalisa nicĭdecum. — Aste atâta-sŭ de chiare încâtŭ numai orbulŭ nu le vede, şi chiar sĕ nu le scimŭ noi, ni-le spune pamfletulŭ bietului dascălŭ Todorŭ Daniel scrisŭ şi respective descrisŭ la poruncă!

Şi cu astfelŭ de periclu ce face inteliginţa comunei, ce mai alesŭ preotulŭ Irodionŭ Labó chematŭ spre a-şĭ conduce poporulŭ la limanulŭ mântuinţei? Étă ce: înainte de deschiderea acestei scolĭ fatale, în o Duminecă anunţă în Biserică: „Ómenĭ bunĭ, vĕ facŭ cunoscutŭ că scóla unguréscă din satŭ s'a deschisŭ, şi décă nu veţĭ grăbi a vĕ înscrie pruncii, vor veni alţii de prin satele vecine şi aĭ voştri nu vorŭ încăpé“. — Poftimŭ cultură, poftimŭ apĕrarea causei naţionale! Óre domnulŭ Irodionŭ Labó sĕ fiă atâtŭ de simplu încâtŭ sĕ ne cugete pe noi atâtŭ de proştĭ de sĕ nu vedemŭ că elŭ prin astfelŭ de vorbe palam et publice face pe parinţii de Românŭ ca pruncii sĕ şi-i dea la scóla maghiară? Au deschiderea scólei maghiare e de a se anunţa în biserica română? De când şi cu ce poruncă? Óre domnulŭ preotŭ, ca lumina şi sarea comunei, sĕ nu scie că inima curată a băeţilorŭ de Românĭ nu trebue îmbĕtată cu doină înşinorată? sĕ nu scie óre că orĭ şi ce cultură numai în limba maternă se póte însuşi? Eu nu credŭ. Ce-o sĕ fiă totuşĭ causa laşităţii, ba chiar a încuragiării indirecte la o faptă atâtŭ stricăciósă? nu potŭ gâci; ci vomŭ fi cu atenţiune, şi ce nu scimŭ acuma, póte vomŭ sci mai apoi.

Că-ḍi a ḍice că a îndemna pe părinţii de românŭ a-şĭ da pruncii la o scólă maghiară, unde nicĭ botcă românéscă nu se aude, măcarŭ că băiatulŭ nicĭ o botcă unguréscă nu scie, e lucru culturalŭ — mi-sĕ pare lucru prea străinŭ şi forţatŭ. Că-ḍĭ ce cultură sĕ poţĭ afla acolo unde profesorulŭ vorbesce în o limbă care nu o-ai auḍitŭ de când e lumea? şi nicĭ în satŭ, nicĭ a casă nu-o scârţie nimenĭ? şi nicĭ în viéţa practică nu va sĕ-i iea nicĭ unŭ folosŭ? Eu ţinŭ că nicĭ una, ci aceea o sĕ fiă o tărbăcélă, o confusiă în capulŭ bietului pruncŭ, de o sĕ-i mérgă tótă pofta de a învĕţa încă şi mai târḍiu. Apoi toţĭ ómenii didacticĭ sciu, că băieţii de 4—5 anĭ nicĭ în limba lorŭ maternă încă nu-sŭ capabilĭ de a progresa!

Aşa stândŭ lucrulŭ: ce a pĕcătuitŭ bietulŭ poporŭ şi copilulŭ de Românŭ de elŭ vine condamnatŭ a-şĭ întortoca limba şi mintea în o limbă luĭ şi construcţiei graiului lui străină? Nu potŭ pricepe! Óre sĕ fiă la mijlocŭ şi aci o trébă slabă? sĕ stămŭ óre în faţă cu ómenĭ de doi banĭ în trei pungĭ? Vomŭ observa şi nu vomŭ întârḍia a comunica publicului românŭ bine simţitorŭ.

Ce sĕ ḍicŭ despre comunele curatŭ române: Bodia, Bosna, Vaşcapĕulŭ, Păuşa, Unguraşulŭ, Titişa, Stâna, Giaculŭ, Romiţa etc. etc. pe unde treaba şcolară e aşa ḍicêndŭ numai în faşă? Ḍĕu aicĭ sub Meseşŭ atâtŭ veneratele consistorie câtŭ şi M. O. D. protopopĭ şi preoţĭ îşĭ potŭ câştiga laurĭ neperitorĭ pe terenulŭ învĕţĕmêntului, căcĭ altŭ terenŭ de activitate abia nĭ-a mai rĕmasŭ.

Sĕ vaḍă consulii eclesiasticĭ şi cei chemaţĭ ca nu cumva şcóla şi biserica sĕ sufere dauna ireparabilă. Incă nu e târḍiu. Kulturegyletulŭ, ce e dreptŭ, nĭ-a înţepatŭ şi pe noi ceştĭ de sub Meseşŭ, dér pare-mi-se că înţeparea şi lui i-a cam

strepeḑitŭ dinţii, şi bunŭ e Dumneḑeu totŭ strepeḑiţĭ vorŭ rĕmâné. Dérĕ proverbulŭ latinŭ: „*Principiis obsta, sero medicina paratur cum iam per longo invaluere mores*“ nu e de uitatŭ nicĭ una dată ci de ţinutŭ totdéuna înaintea ochilorŭ.

Price.

Unirea Macedoniei şi Albaniei.

In unele ḑiare europene găsimŭ nisce revelaţiun despre unŭ planŭ privitorŭ la unirea Macedoniei cu Albania într'unŭ statŭ independentŭ. O familiă macedonénă cu vaḑă şi avere mare, de origine albaneză, ar fi chemată a întemeia dinastia domnitóre a noului statŭ.

Pretenţiunile Greciei au sĕ fiă satisfăcute prin cedarea districtului Janinei, ér pretenţiunile Serbiei prin cedarea districtului Pristina; Bulgaria încă nu va fi cu totulŭ desamăgită în speranţele sale, ci va primi partea de moştenire macedonénă întinḑêndu-se până la Marea egeică, în vestŭ până la Mesla şi în ostŭ până la Mariţa.

Nu scimŭ întru câtŭ acestŭ planŭ corĕspunde adevĕrului, dér atâta se póte privi ca sigurŭ, că pentru unirea Albaniei şi Macedoniei într'unŭ statŭ, care sĕ fiă o puternică stavilă contra întinderei Slavismului, se lucréză de multŭ.

Ministrulŭ Brătianu la Friedrichsruhe.

„Neue Freie Presse“, ediţiunea de séra dela 26 Octomvre n. comunică în revista sa politică, că ministru-preşedinte românŭ Brătianu ar avé intenţiunea sĕ visiteze pe prinţulŭ Bismarck în Friedrichsruhe. In Berlinŭ se crede, că scopulŭ călĕtoriei este sĕ se reînoiască învoiala României pentru alipirea ei la alianţa germano-austriacă, învoială care espiră peste curêndŭ. Spre acelaşĭ scopŭ, ḑice fóia vieneză, a fostŭ Brătianu acum doi anĭ la Berlinŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Altă scrisóre fişpănéscă, a treia, adresată ministrului de interne a eşitŭ la ivélă. „Budp Tgblt« ḑice că i s'a arătatŭ o scrisórea a fişpanului din Komorn Iosif de Zuber cătră ministrulŭ Orczy, care nu e mai puţinŭ interesantă ca scrisorile fişpanilorŭ comitatelorŭ Somogy şi Timişóra. Fişpanulŭ se ocupă totŭ de alegerĭ şi se plânge de candidaţii partidei guvernamentale. Intre altele observă că candidatulŭ guvernamentalŭ Paulŭ Ordody „deşi e bogatŭ, puţinĭ banĭ însĕ vrea sĕ cheltuéscă şi că e necondiţionatŭ necesarŭ sĕ trimétă la Komorn celŭ puţinŭ 6000 fl.“ Scrisórea conţine şi o însemnare de acele persóre, care au primitŭ banĭ pentru scopurĭ electorale. — Ce corupţiă!

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de finanţe a presentatŭ camerei deputaţilorŭ unŭ *proiectŭ de lege* prin care modifică unele disposiţiunĭ ale *legii timbrelorŭ*, sporindŭ veniturile statului. Foile unguresci, chiar cele guvernamentale, speră că prin noua modificare se va reduce taxa de timbru pentru unele inserate în ḑiare, ca anunţurĭ de închiriatŭ, de lecţiunĭ etc., dela 30 cr. la 10 cr., făcêndŭ prin acésta publicului posibilă inserarea mai désă. In acestŭ casŭ statului nu i se împuţinéză nicidecum venitele.

—x—

Cu ocasiunea instalaţiunei noului fişpanŭ alŭ *Caraşŭ-Severinului*, românofagulŭ Iakobffy, în vorbirea sa de înaugurare ḑise, că »va respecta drepturile autonome ale comitatului, întru câtŭ ele nu colidéză cu interesele statului şi educaţiunea naţională a poporului«. Celŭ ce scie, că Ungurii se identifică cu statulŭ şi că pe tóte popórele le consideră ca naţiune unguréscă, îşĭ póte închipui cum va fi „respectată« autonomia comitatului şi educaţiunea naţională a Românilorŭ, carĭ facŭ poporaţiunea acelui comitatŭ. Mai ḑise fişpanulŭ, că »educaţiunea patriotică a poporului nu silesce pe nimenea sĕ abḑică la naţionalitatea sa«. Cu alte cuvinte, sciindŭ ce înţelegŭ Ungurii prin vorba »patriotŭ«, poţĭ fi Românŭ, dér sĕ vorbescĭ unguresce şi sĕ jocĭ ceardaşŭ. Şi cum că aşa le înţelege şi fişpanulŭ din vorbă, nĭ o dovedesce faptulŭ că în acea şedinţă de instalare voindŭ sĕ vorbéscă şi d. Brediceanu, dér românesce, fişpanulŭ părăsì sala între protestele vii ale Românilorŭ de faţă. — Ce bobocŭ de fişpanŭ! E datoria Românilorŭ însĕ, ca orĭ când vorŭ avé a face cu fişpanulŭ, sĕ'i vorbéscă *numai* românesce. Décă'i place, ér décă nu, n'are decâtŭ sĕ cedeze loculŭ unuia pe care graiulŭ românescŭ nu-lŭ supĕră.

—x—

De câteva ḑile petrecŭ în *Borgo-Prundŭ* câţĭva geologĭ streinĭ, carĭ din însărcinarea unui consorţiu avutŭ facŭ cercetărĭ spre a găsi comorile ce le ascunde acestŭ mare şi frumosŭ terenŭ. Cercetările au isbutitŭ până acum, găsindu-se marĭ deposite de cărbunĭ de piétră nu departe de Borgo-Bistriţa. Probabilŭ că se vorŭ găsi şi deposite de metale.

—x—

In *Borgo-Mureşenĭ* tăindŭ unŭ locuitorŭ nuele de salciă într'o grădină din faţa cârciumei, dete peste unŭ capŭ de omŭ şi o mână, care deja erau în parte mâncate de cânĭ. Autoritatea locală făcêndŭ cercetărĭ, se constată, că aci a fostŭ imormêntată nóptea pe la suprafaţă o femeiă omorîtă, probabilŭ de cătră Ceangăii călĕtorĭ, ca sĕ scape de ea în drumulŭ celŭ greu ce avéu de făcutŭ. Casulŭ s'a arătatŭ judecătoriei.

Afacerea scólei de fete din Sibiiu.

Ca rĕspunsŭ la articululŭ nostru, în care ne-amŭ pronunţatŭ asupra acestei neplăcute afacerĭ, amŭ mai primitŭ informaţiunĭ obiective, cărora ne simţimŭ datorĭ a-le da locŭ.

Incepemŭ aḑĭ cu publicarea următórei corespondenţe, ce ne vine dela unŭ membru alŭ comitetului Associaţiunei:

Sibiiu, 23 Octomvre n. 1887.

In N-rulŭ 222 alŭ preţuitului ḑiarŭ ce redactaţĭ venitĭ şi D-vóstră a vĕ da verdictulŭ asupra strămutărilorŭ ce s'au întêmplatŭ la scóla de fete a Associaţiunei Transilvane.

Vĕdŭ că nicĭ D-vóstră nu v'aţĭ pututŭ deplinŭ informa despre adevĕrata stare a lucrului din comunicările tendenţióse cu carĭ şĭ-a alarmatŭ »Tribuna« pe cetitorii sĕi. Decĭ, considerândŭ că Comitetulŭ Associaţiunei nu credŭ sĕ se dimită la polemii ḑiaristice cu „Tribuna“, mai alesŭ după ţinuta ei neromânéscă observată în acéstă causă, ci îşĭ va reserva justificarea pentru uniculŭ forŭ competentŭ — pentru adunarea generală a Associaţiunei, — sĕ-mĭ daţĭ voiă sĕ vĕ dau eu informaţiunĭ esacte, esacte încâtŭ privescŭ faptele, dér la tóte datele nu mĕ potŭ provoca, pentru că deşi sunt membru alŭ Comitetului, membru care am participatŭ la aducerea concluselorŭ din cestiune, mie nu-mĭ stau la disposiţiă tóte documentele din archiva Bomitetului precum vĕdŭ că lĭ au statŭ celorŭ ce s'au produsŭ prin »Tribuna«, carĭ deşi n'au participatŭ la şedinţe, nu numai comunică documente de ale Comitetului, dér sciu şi chiar cine a făcutŭ cutare şi cutare propunere în şedinţele Comitetului.

Vorbiţĭ şi d-vóstră despre conflictulŭ ivitŭ între *„personalulŭ didacticŭ“* şi direcţiunea scólei, şi între Comitetulŭ Associaţiunei. Acésta nu este esactŭ, căcĭ conflictulŭ, décă se póte numi astfelŭ, a esistatŭ numai între directorulŭ interimalŭ onorarŭ de studii D-lŭ Dr. D. P. Barcianu şi directóra internatului D-şóra baronesă Elena Poppŭ de o parte şi între Comitetŭ de altă parte.

Nicĭ D-lŭ Dr. Barcianu însĕ nicĭ D-şóra baronesă Poppŭ *n'a propusŭ nicĭ unŭ studiu* în scóla Associaţiunei, ci ei au condusŭ numai, unulŭ scóla, cealaltă internatulŭ, — ér adevĕratulŭ corpŭ didacticŭ au fostŭ „profesorii şi profesóra,“ de toţĭ 4 inşĭ carĭ n'au participatŭ la *grevă.* Nu are locŭ decĭ întrebarea ce vĭ o puneţĭ „că cine pórtă vina, că scóla a fostŭ espusă de a fi »deodată părăsită de *personalulŭ ei didacticŭ* şi dirigentŭ?“ căcĭ numai „personalulŭ dirigentŭ« a părăsit'o, şi ca fiăcare Românŭ nepreocupatŭ sĕ-şĭ pótă face judecată chiară »cine pórtă vina“ pentru acésta, îmĭ iau voiă a espune lucrulŭ aşa cum s'a petrecutŭ.

Anulŭ scolarŭ trecutŭ a fostŭ primulŭ anŭ alŭ acestei scóle. A fostŭ unŭ anŭ de probă în care, după natura lucrului, fără de a se fi pututŭ norma tóte în detailŭ, s'au pusŭ la cale tóte după cum s'a pututŭ, şi după împrejurările nóstre s'a făcutŭ unŭ bunŭ începutŭ.

Pracsă, încâtŭ privesce scólele *civile,* noi n'amŭ avutŭ, căcĭ până aci scóle civile românescĭ *n'au esistatŭ* nicĭ de băeţĭ nicĭ de fete, amŭ fostŭ avisaţĭ decĭ numai la noi, ca apoi din esperienţa ce o vomŭ face, sĕ ne perfecţionămŭ scóla, ca sĕ devină cu timpulŭ o scólă de modelŭ, precum trebue sĕ fiă o scólă a tuturorŭ Românilorŭ.

După lege, profesorii scólelorŭ civile trebue sĕ fiă anume cualificaţĭ pentru acestea, ér esamenulŭ de cualificaţiune au sĕ-lŭ facă la o comisiune instituită anume spre acestŭ scopŭ în *Budapesta* pentru întregŭ teritoriulŭ Ungariei.

Comitetulŭ a publicatŭ concursŭ pentru posturile de profesorĭ şi de douĕ profesóre, dintre carĭ unulŭ avea sĕ fiă şi directorŭ de studii, ér una şi directóra internatului, ceea ce este în consonanţă şi cu *statutulŭ de organisare* alŭ scólei, aprobatŭ prin guvernŭ.

Concurenţĭ cu esamenulŭ recerutŭ pentru scólele civile nu s'au arătatŭ, pentru că în trecutŭ, din lipsa acestorŭ scóle, nicĭ unŭ Românŭ n'a reflectatŭ la asemenea esamene, din aceia însĕ, carĭ după lege suntŭ cualificaţĭ de a puté pune esamenulŭ specialŭ, a alesŭ Comitetulŭ 3 profesorĭ, toţĭ cu studii academice, şi o profesóră, ér *ca sĕ pótă avé de directóră a internatului,* care în prima liniă are de a conduce educaţiunea copilelorŭ de internatŭ, pe d-şóra baronésă Elena Poppŭ, a ales'o pe dênsa de directóră *absolvându o de îndatorirea statutară de a şi propune în scólă.*

Fiind-că toţĭ profesorii erau începĕtorĭ, Comitetulŭ cu abatere dela statutŭ n'a denumitŭ de directorŭ nicĭ pe unulŭ dintr'ênşii, ci în modŭ interimalŭ a concreḑutŭ cu afacerile directorelui pe secretarulŭ sĕu alŭ II. pe d-lŭ profesorŭ seminarialŭ Dr. Daniilŭ P. Barcianu, denumindu-lŭ totodată şi de delegatŭ.

Cu acestŭ personalŭ s'a instalatŭ scóla care până când profesorii vorŭ depune esamenulŭ specialŭ de cualificaţiune, din partea ministeriului de culte se consideră numaĭ de scólă privată.

FOILETONŬ.

O NÓPTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioanŭ E. Prodanŭ.

(Urmare.)

Ioana era, de sigurŭ, dispusă a iubi pe d-lŭ de Roncy; însĕ acésta era, fără îndoială, o iubire fără vr'o reuşită posibilă. Acesta nu era unŭ omŭ care sĕ fi pututŭ lua de soţiă o fată sêrmană; elŭ avea gusturĭ costisitóre; era, de sigurŭ, de vr'o 35 anĭ.. în acéstă vêrstă omulŭ trebue sĕ fiă înţeleptŭ... nu póte sĕ alunece....

VIII.

....D'odată Rĕné se deşteptà din acéstă stare fiindŭ adêncŭ mişcatŭ. Elŭ adormise pe fotoliu înaintea focului. Óre câtŭ timpŭ a dormitŭ? Ca la trei părţĭ din luminare arsese. Ah! orologiulŭ castelului sună patru óre.

Suntŭ patru óre de diminéţă. Foculŭ s'a stinsŭ, e frigŭ; avemŭ sĕ mergemŭ, nu mai e timpŭ sĕ te culcĭ în patŭ.

In momentulŭ în care René îşĭ părăsesce fotoliulŭ, chiar la uşa lui aude unŭ sgomotŭ ciudatŭ; ai ḑice că cineva tîrăsce după sine pe parchetulŭ de lemne unŭ obiectŭ greu. Ce póte sĕ fiă asta, pe la acea óră?

René se vede cuprinsŭ de unŭ sentimentŭ despre care nu-şĭ póte da sémă, unŭ felŭ de gróză amestecată cu curiositate.

Alérgă spre uşa lui şĭ o deschide...

Credea că distinge, la óre care depărtare, o femeiă îmbrăcată într'o mantauă albă lungă, care se retrăgea spre bifurcaţiunea culoarului; ea se încovoiă, ţinêndŭ braţulŭ înainte, şi se părea că după dênsa tîrăsce, cu marĭ opintirĭ, unŭ obiectŭ ce sĕmêna cu corpulŭ întinsŭ şi nemişcătorŭ alŭ unui omŭ....

René, cuprinsŭ de gróză, se simte incapabilŭ d'a face vr'unŭ pasŭ... Faţa femeei pe jumĕtate e acoperită de pĕrulŭ ei lungŭ, însĕ junele crede a recunósce într'ênsa pe Ioana...

Unŭ momentŭ, ea s'opresce obosită.... Insĕ prin o nouă sforţare, ea dispare după unghiulŭ coridorului, totŭ trăgêndŭ încă după dênsa îngrozitórea-i sarcină.

Acéstă disparițiune grabnică a straniei nălucĭ îi redà lui René tótă energia; elŭ ese din odaia sa, şi percurgêndŭ în câteva clipite drumulŭ făcutŭ de femeia îmbrăcată în albŭ, ajunge la unghiulŭ culoarului şi se întórce spre drépta. Dă preste trei uşĭ închise; fară a sta multŭ pe gândurĭ, încércă a le deschide, însĕ tóte resistau...., îşĭ aţîntesce urechea, dér n'aude nicĭ unŭ sunetŭ..

Ce era sĕ facă? Décă într'adevĕrŭ este Ioana aceea pe care a vĕḑut'o, décă nefericita fată este cumva amestecată în vr'o dramă îngrozitóre pe care elŭ nu cutéză a o descoperi, e datorinţa lui sĕ nu se arate cu nepăsare, faţă cu o întêmplare... alŭ cărei martorŭ este...

Incetinelŭ şi uitându se înapoi la fiecare pasŭ, René se intórse în odaia lui. Lumina-i era în agoniă; aprinde o altă, şi-şĭ lasă uşa puţinŭ deschisă; i se pare că scena nu e încă terminată....

Elŭ aştéptă; trece unŭ pătrarŭ de oră, douĕḑecĭ de minute şi deodată crede că aude unŭ pasŭ sprintenŭ şi uşorŭ care se apropiă.... René se repede spre uşa odăii sale, şi vede că figura cea albă se întórce.

De astă dată nefericita femee înaintéză alergândŭ... sosesce, este Ioana . . . Trecêndŭ pe lângă tinĕrŭ, ea'lŭ privesce . . . tînĕrulŭ vede faţa vênĕtă, şi ochii înholbaţĭ de gróză.

René nu uità nicĭ decum privirea ce Ioana o aruncà asupra lui, privire, care esprima cea mai înspăimêntătóre teróre morală.

Ioana se oprì o clipă, apoi când René voì a i pune mâna pe braţŭ, ea se depărtà ca şi când ar fi ars'o unŭ focŭ, dedù unŭ ţipĕtŭ de gróză şi dispărù ca unŭ fulgerŭ. Ea se vĕḑù érăşĭ în odaia sa, ce era situată lângă scărĭ, intrà în ea, închise uşa, şi René, care o urmărise, auḑì cum a încuiat'o pe din lăuntru....

Tînĕrulŭ turburatŭ, tremurândŭ din tóte membrele, intrà în odaia sa şi căḑù încremenită pe fotoliu.

După statutulŭ de organisare, Comitetulŭ îşĭ esercéză dreptulŭ sĕu de supraveghiare prin unŭ *delegatŭ alŭ sĕu.* De sine se înţelege că între împrejurărĭ normale *delegatulŭ,* care are de a supraveghia totulŭ, prin urmare şi pe directorulŭ, nu póte fi totodată şi directorŭ.

Domnulŭ Dr. Barcianu la tótă întêmplarea a adusŭ unŭ sacrificiu, că a primitŭ fără nicĭ o remuneraţiune materială sarcina de directorŭ fiindŭ d-lui şi fără de a césta ocupatŭ cu oficiile sale de profesorŭ la seminariulŭ Andreianŭ şi de secretarŭ alŭ doilea alŭ Associaţiunei, şi în decursulŭ anului a cerutŭ ca Comitetulŭ sĕ-lŭ absólve séu de secretariatŭ séu de directoratŭ, séu de ambele, ér Comitetulŭ l'a absolvatŭ de secretariatŭ fiindŭ aci mai uşorŭ de înlocuitŭ.

Voindŭ Comitetulŭ a regula tóte afacerile interne ale scólei şi ale internatului, a esmisŭ din sênulŭ sĕu o comisiune pentru elaborarea unui proiectŭ de regulamentŭ internŭ. Elaboratulŭ acestei comisiunĭ l'a transpusŭ la direcţiunea scolară ca sĕ-şĭ dea opiniunea asupra lui. Direcţiunea dimpreună cu corpulŭ profesoralŭ a prelucratŭ acelŭ elaboratŭ şi în formă de proiectŭ l'a subşternutŭ la Comitetŭ pentru pertractare şi staverire. In acelŭ proiectŭ erau normate afacerile — drepturile şi datorinţele — tuturorŭ persónelorŭ carĭ suntŭ şi carĭ funcţionéză în scólă şi în internatŭ. Afară de aceea mai era proiectată şi instituirea unui *postŭ nou de administratorŭ.*

Comitetulŭ, din considerare la mărginitele sale mijlóce materiale, şi la împrejurarea, că regulamentulŭ nu se face pentru unŭ provisoriu, cum era atuncĭ şi este încă şi astădĭ, până când scóla va avé directorŭ şi profesorĭ definitivĭ, ci pentru unŭ definitivŭ, ér afacerile ce erau proiectate se cadă în sfera de activitate a administratorelui suntŭ de acelea carĭ are sĕ le împlinéscă directorulŭ şi directóra şi în parte funcţionarii Associaţiunei, n'a aflatŭ cu cale ca sĕ înfiinţeze unŭ postŭ pe care mai târdiu ar trebui sĕ-lŭ desfiinţeze, ci şĭ-a reservatŭ sĕ dea ajutorulŭ necesarŭ în acéstă privinţă pe altă cale, cassândŭ din proiectŭ disposiţiunile relative la administratorŭ.

Mai era în proiectŭ, că pe guvernante şi pe instructorĭ (profesorii de studiile extraordinare: limba francesă, musică etc.) are sĕ-i denuméscă în conţelegere *directorulŭ cu directóra.* Comitetulŭ a aflatŭ, că instituirea acestorŭ persóne, carĭ se ocupă cu educaţiunea şi cu instrucţiunea copilelorŭ din internatŭ şi din scólă, este tocmai aşa dreptulŭ şi datorinţa sa, ca a representantului proprietarului scólei, precum este şi de a denumi pe profesorii studiilorŭ obligate, şi a modificatŭ proiectutŭ în acelŭ înţelesŭ, *că pe aceştia încă are comitetulŭ sĕ-i denuméscă.*

N'a alteratŭ însĕ întru nimica *dreptulŭ de disciplină* asupra acestorŭ persóne *alŭ directorului şi alŭ directórei,* ci a aprobatŭ §§. respectivĭ întocmai precum i-a propusŭ direcţiunea; ér modulŭ cum voiesce Comitetulŭ a se folosi de acestŭ dreptŭ, l'a arătatŭ numai decâtŭ a doua di după stabilirea regulamentului, când suplica unei reflectante la unŭ postŭ de guvernantă, înainte de a decide în meritŭ, *a transpus-o la directorŭ şi directóră,* cu recercarea, ca sĕ poftéscă pe reflectantă a se presenta înaintea dênşilorŭ, şi *dupăce o vorŭ esamina sĕ-şĭ dea părerea asupra cererei dênsei,* — ér pe guvernantă şi pe profesorii de musică instituiţĭ de către direcţiune în anulŭ trecutŭ *i-a susţinutŭ şi mai departe.*

Nu póte fi decĭ vorba de intenţiunea Comitetului de a ocoli direcţiunea la denumirea guvernantelorŭ, de a denumi persóne carĭ lorŭ póte nu lĭ-arŭ conveni, şi a le micşora autoritatea, — ci e purŭ şi simplu vorbă de *eserciarea dreptului proprietarului,* ceea ce Comitetulŭ era datorŭ sĕ o facă şi chiar pentru decorulŭ lucrului, ca nimenĭ sĕ nu-i pótă face imputarea că declină dela sine rĕspunderea încărcând'o în spinarea direcţiunei, care şi fără de aceea este destulŭ de însărcinată cu afacerile administrative şi de conducere ale institutului.

A pune pe guvernante într'o categoriă cu bonele şi cu servitorii dela internatŭ, pe carĭ şi după statutŭ şi după regulamentŭ are de a-i denumi Direcţiunea, este unŭ jocŭ de cuvinte necuviinciosŭ şi neseriosŭ, şi cei ce o facŭ nu-şĭ dau sémă de ceea ce vorbescŭ, căcĭ pentru părinţii carĭ îşĭ aşédă copilele în internatŭ, nu este mai de puţină însemnătate educaţiunea ce trebue sĕ o capete copilele lorŭ în internatŭ, care înlocuesce familia lorŭ, decâtŭ instrucţiunea ce au sĕ o capete în scólă,— ér educaţiunea este în prima liniă *în mâna guvernantelorŭ* carĭ au sĕ se ocupe cu copilele totŭ timpulŭ ce nu-lŭ petrecŭ ele în prelegerĭ.

Acestea decĭ, precum în familiă aşa şi în internatŭ, trebue sĕ fiă persóne culte, din familii bune, şi întru nimicŭ nu se potŭ considera mai josŭ decâtŭ profesórele, pe carĭ şi în trecutŭ totŭ Comitetulŭ le-a alesŭ, — ér părinţii credŭ că nu au mai puţină garanţă în alegerea efectuită prin Comitetŭ, decâtŭ în instituirea lorŭ prin direcţiune.

S'a mai făcutŭ în proiectulŭ direcţiunei o modificare esenţială, despre care însĕ Comitetulŭ era informatŭ că este dorinţa directorelui, şi anume: că profesorii sĕ-şĭ prepareze tóte lecţiunile în scrisŭ şi sĕ le supună revisuirei directorelui.

Aceste suntŭ tóte modificările făcute de Comitetŭ în proiectulŭ de regulamentŭ internŭ.

(Va urma).

Concentrărĭ de trupe rusescĭ.

„Gazeta Narodowa" e informată în Varşovia, că garnisónele dealungulŭ graniţelorŭ ruso-germane se întăréscŭ. Astfelŭ două regimente de dragonĭ aflătóre în interiorulŭ Rusiei au primitŭ ordinŭ de marşŭ şi deja de patru dile suntŭ pe drumŭ spre a fi de garnisónă în guvernămintele Lomza şi Plock, şi anume în localităţile Lomza, Kutno, Stawsk, Szczuczyn, Dobrzyn, Rypin, Mlawa, şi Prasnysk Totodată a fostŭ dirigeată o brigadă de artileriă spre Suwalki şi Kalwarja; acésta se află deja pe drumŭ spre noulŭ locŭ destinatŭ.

Planurĭ de forturĭ dispărute.

Din cancelaria comandei artileriei de fortăréţă din Przemysl au dispărutŭ Vinerĭ séra şése foi cu planurĭ destinate pentru conducĕtorii de construcţiunĭ, anume planurile privitóre la trei forturĭ. Bănuitŭ de a fi comisŭ acestŭ furtŭ este brutarulŭ militarŭ Wenzel Marek, care vorbesce nemţesce şi boemesce. In urma cercetărilorŭ făcute imediatŭ a doua di Sâmbătă, s'a constatatŭ că Marek fugise. Fiindŭ urmăritŭ, s'a aflatŭ că desertorulŭ a fostŭ vĕdutŭ în haine civile în Jaroslau, ér lângă Maidan a trecutŭ graniţa ruséscă şi acum se află în Rusia, unde va vinde planurile. Unŭ suboficerŭ, Philippi, e arestatŭ. Se dice că şi alte persóne vorŭ cădé jertfă acestui delictŭ.

O conferinţă economică.

Societatea economică „Viitorulŭ« din Ploescĭ şĭ a ţinutŭ Joi în sĕptĕmâna trecută adunarea sa generală de éstŭ anŭ.

D. Petrescu, funcţionarŭ la banca „Albina«, a ţinutŭ cu acéstă ocasiune o interesantă conferinţă economică, arătândŭ carĭ sunt în practică mijlócele prin carĭ se póte înavuţi cineva. Conferenţiarulŭ dice că prima condiţiune pentru a ajunge la bună stare este cruţarea séu economisarea. Omulŭ sĕ stăruiască a nu face cheltuelĭ peste venitele sale. Nu ochii noştri proprii, ci ochii altora ne ducŭ la ruină. Décă tótă lumea afară de mine ar fi órbă, n'aşĭ mai întreba de haine nouĕ şi mobile frumóse — a disŭ Franklin, ér Românulŭ dice: Cine cheltuesce peste ceia ce câştigă n'are în casă mămăligă. — Sĕ-şĭ îngrijéscă sănĕtatea. Unŭ omŭ sănĕtosŭ, unŭ capŭ limpede mai uşorŭ póte câştiga de câtŭ unŭ omŭ bolnăviciosŭ séu cu capulŭ ameţitŭ. — Sĕ te aplicĭ la ceea ce ai chemare. — Sĕ nu facĭ datorii. „Decâtŭ 12 cămăşĭ din banĭ străinĭ mai bine una din banii mei". Cine nu e datorŭ e destulŭ de bogatŭ. Sĕ fi perseverantŭ în afacerile tale. Sĕ nu girezĭ pré uşorŭ pentru alţii, căcĭ te poţĭ ruina. Nu te apuca de multe de o dată, căcĭ nu isprăvescĭ nimicŭ cum se cade. Lucréză cu planŭ. Fă anunciurĭ, adecă arétă publicului ce-i poţĭ oferi. Fii omŭ cinstitŭ, omŭ de caracterŭ.

Coferenţiarulŭ, precum ne spunŭ foile locale, a fostŭ aplaudatŭ de numerosulŭ publicŭ, care a asistatŭ la conferinţă.

Scirĭ poliţienescĭ. Erĭ dilerulŭ de aci Neculae Suşu vrù sĕ trécă în România cu soţia lui Dumitru Loga, cu care se pare că stă în relaţiunĭ intime. La scóterea certificatului de drumŭ dete pe soţia lui Loga dreptŭ nevasta sa. Unŭ organŭ poliţienescŭ însĕ, cunoscêndŭ pe cei doi doritorĭ de călĕtoriă şi probabilŭ avêndŭ cunoscinţă despre planulŭ lorŭ, descoperi înşelătoria. Dumitru Loga se duse într'unŭ sufletŭ în biuroulŭ oficiului de certificate, înhăţà de aripĭ pe »porumbiţa" sa şi aşa îi tăià pofta de a sbura peste munţĭ. Fĕtŭ-frumosulŭ Suşu însĕ îşĭ luà pedépsa meritată.

Furnisărĭ. Camera comercială şi industrială din Braşovŭ face cunoscutŭ, că preliminarele primei căi ferate ungare galiţiane, alŭ fabricei r. ung. de ferŭ şi oţĕlŭ din Dios-Györ şi alŭ fabricei de maşine a căilorŭ ferate de statŭ r. ung. din Budapesta, asupra materialului necesarŭ pe anulŭ 1888 se potŭ vedea în biuroulŭ camerei.

Ultime scirĭ.

Sofia 15 Octomvre — Deschiderea Adunării s'a făcutŭ astădĭ. Prinţulŭ a pronunţatŭ unŭ discursŭ, care dice între altele:

„Alesŭ în unanimitate de către naţiunea bulgară prinţŭ alŭ Bulgariei, am credutŭ de a mea sacră datoriă d'a veni cu unŭ minutŭ mai curêndŭ în noua mea patriă ca sĕ iau frânele guvernului.

„Iubirea şi devotamentulŭ ce'mĭ atestă vitézulŭ meu poporŭ şi brava mea armată îmĭ dă forţa şi curagiulŭ necesarŭ pentru a mĕ consacra cu totulŭ marei opere naţionale şi pentru a lucra fără pregetŭ pentru propăşirea, gloria şi fericirea scumpei nóstre patrii".

Discursulŭ prinţului atinge în treacĕtŭ întărirea simpatiilorŭ Sultanului şi alŭ marilorŭ puterĭ pentru Bulgaria.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

Ce vĕduse? Cine era acestŭ omŭ, în aparenţă fără suflare? Martorulŭ, cărui misterŭ înfiorătorŭ fusese elŭ?

In fine, se întinse pe patulŭ sĕu şi aţipì.

Avù unŭ somnŭ agitatŭ, şi se deşteptà încă totŭ sub impresia sinistră a nopţii.

Dorindŭ a afla despre ceea ce se petrecuse, se îmbrăcà şi eşì din odaia sa. Privì în drépta şi în stânga; uşa Ioanei era încă totŭ închisă; celelalte erau deschise

René se coborî în sala de mâncare şi acolo aflà pe doctorulŭ şi pe d-lŭ de Fonteilles îmbrăcaţĭ de vênătóre. Căcĭ era diua, şi avea sĕ se facă o gónă mare in pădure Puţinŭ după aceea sosesce Maria şi d-na de Brissac, îmbrăcate în celŭ mai frumosŭ costum de vênătóre din câte a inventatŭ Redfern.

Marchisulŭ şi cu óspeţii sĕi, abia se aşedară la masă, când étă şi Ioana intră, asemenea în costumŭ de vênatŭ. Ea e fórte palidă, şi spune că sufere d'o migrenă (durere de capŭ) carea îi va trece, cum speréză, îndată ce va eşi la aerŭ liberŭ. Ea se feresce d'a căuta în faţa lui René, carele, contra voinţei sale îşĭ aţintea ochii asupra ei; elŭ observà micĭ emoţiunĭ nervóse, carĭ agitau faţa şi mânile fetei.

— Nicĭ vorbă, dise d-lŭ de Fonteilles, că noi ne simţimŭ mai bine ca generaţiunea actuală. Cum se póte, marchisule, ca unŭ omŭ de 30 anĭ, cum e şi d-lŭ căpitanŭ de Roncy, sĕ dórmă până pe vremea asta?

E lucru ruşinosŭ!

René încă a observatŭ absenţa oficerului. Şi privirea lui se îndréptă spre Ioana, carea, încă şi mai palidă, înzadarŭ se încercà a gusta din cafeaua pe care abia o apropià de buze, şi o şi puse éråşĭ pe masă.

— Este adevĕratŭ, dise marchisulŭ, eşindŭ cu opintire din obicĭnuita i stare de visătorŭ, căpitanulŭ a întârdiatŭ. Victore, adause elŭ, adresându-se servitorului, mergĭ şi spune d-lui de Roncy că dejunămŭ.

Servitorulŭ ese.

— Dumnedeulŭ meu, mica mea, îi dise Ioanei d-na de Brissac, ce suferinţe amare ai! Eu în loculŭ d tale, decâtŭ sĕ mergŭ la vênatŭ mai bucurosŭ m'aşŭ culca în patŭ.

— Nu, nu, plimbarea mĕ va recrea.

Insĕ René observà, că Ioana strînge din buze, ca omulŭ care se prepară a încerca vr'o lovitură gróznică.

Ce era sĕ se întêmple?

Dece minute trecŭ; servitorulŭ se întórce avêndŭ faţa cu totulŭ înspăimêntată.

— D-le marchis, borborosì elŭ, e imposibilŭ a trĕzi pe căpitanŭ . . . .

— Cum, încă totŭ dórme?

— Eu . . . eu am încercatŭ a-lŭ rĕdica, dér e de totŭ ţépănŭ . . . . mĕ temŭ sĕ nu fiă mortŭ!

Dómna de Brissac şi Maria scotŭ ţipete, Ioana aprópe leşinată cade pe scaunulŭ sĕu . . . .

Sĕ vedemŭ, sĕ vedemŭ, dice marchisulŭ cu unŭ aerŭ înspăimêntatŭ, asta nu e glumă; astfelŭ de lucrurĭ nu le putemŭ lua aşa de uşorŭ . . . .

Dér doctorulŭ s'a rĕdicatŭ.

— Nu nĭ-e permisŭ sĕ ne facemŭ glumă din acésta, dise elŭ cu unŭ tonŭ apĕsatŭ. Se póte ca căpitanulŭ sĕ fiă leşinatŭ, şi, fără a perde unŭ minutŭ, eu mĕ voiu sui în odaia lui.

Impinsŭ de unŭ sentimentŭ neesplicabilŭ, René asemenea se rĕdicà.

— Vréu sĕ te însoţescŭ, dise doctorului, îmĭ voiu da silinţa a'ţĭ sta într'ajutorŭ.

In acestŭ momentŭ privirea lui se întêlnesce cu a Ioanei, carea îi adreséză o mică ameninţare.

Suindu-se pe trepte, doctorulŭ începù a vorbi:

— D-ta scii, îi dise lui René, căpitanulŭ m'a consultatŭ de două séu trei orĭ în causa morbului sĕu de inimă, care e fórte învechitŭ. In vr'o câte-va rêndurĭ i-am disŭ: Feresce-te de emoţionărĭ, de mişcărĭ violente, căcĭ la din contră vei păţi rĕu . . .

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 10
Rentă de hârtiă 5%	86.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 —
Bonurĭ rurale ungare	103.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 25
Renta de hârtiă austriacă	89 35
Renta de arg. austr.	82 60
Renta de aurŭ austr.	111 50
Losurile din 1860	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	887 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 14 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	9[illegible]½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de banca	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu peţei Braşovŭ

din 28 Octomvre st. n. 1887.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.60	Vênd.	8.63
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.90	»	9 95
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.21	»	10.25
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Scólă privată comercială.

La 2 Novembre a. c. st. n. vorŭ începe obicĭnuitele mele prelegerĭ din

Comptabilitate simplă şi duplă, matematică şi corespondinţă.

Cursul duréză 6 lunĭ.

Prelegerile se vorŭ serva în limba germană, însă la casŭ de trebuinţă cu esplicarĭ suficiente în limba ungară şi română.

Órele de studiu: Lunĭ, Mercurĭ şi Sâmbătă séra dela 8 până la 9 óre în locuinţa mea **Strada funarilorŭ medià sub Nr. 227.**

Honorarulŭ pe lună 5 fl.

Doritorii suntŭ învitaţĭ a se adresa în locuinţa subscrisului în órele postmeridiane séu în comptoarulŭ D-lui Andreiu A. Popovicĭ, Strada Scheilorŭ Nr. 146 dela 8—12 óre în tóte ḑilele.

Iosifŭ Ratiu,
comptabilŭ.

1—3

TARIFA
anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ	—	10.12	—	—
	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5.28	—
Augustinŭ	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra	10 53	—	9.02	—
	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10 37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2 48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clusiu	5.21	—	5 56	
	—	6.01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbŏu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare	—	9.11		11.07
	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2.02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orăḑii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Gl ărbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Clusiu	—	10.31	—	6.38	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ	9.46	5.37	—	—	9.52
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10.27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok	—	2 32	4.59
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5.07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	—
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ